

4
GENOVEFA HA BENONI,

PEDIT DOUE EVIDOMP-NI

Ma ellimp oll mont eun devez,
D'ho cavet etouez an Æles.

BUEZ
SANTEZ GENOVEFA
A VRABANT.

Var an ton ordinal.

Mæ ho suppli, compagnunez,
 Da glêvet cana eur vuez,
 Da Genovefa e zeo grêt,
 Melezour d'an itronezet.

—

A Vrabant e voa guinidic,
 A lignez nobl ha pinvidic;
 Christenez mad e voa ive,
 Gûir zervicherez da Zoue.

—

Pa voa en e bûgaleach,
 Hi a garrie an hermitach;
 En eur c'horn a jardin e zad,
 Nemet eno n'em gav ervad.

—

He mam, ouz e c'honsideri,
 Eun deiz a c'boulennas outi:
 Penos, va merc'hic hermites,
 Ha ne deuet-hu qet d'ar pales?

—

— 4 —

Va mam , e cornic ho jardin
Me a meus eur boqet divin :
M'em eus eno eur melezour,
An Autrou Sant Yan-Badezour.

Allas ! va merc'hic , emezi ,
C'houi n'en doc'h qet evit souffri :
Ebars en dezert e zeus poan
Ne andurfec'h qet , a gredàn.

Caeroc'h eguet fourdilizen
E voa'r plac'h-mâ , a dra certen ,
Qen a deuet da vit e foltret
Da gass d'an noblanç da velet.

Eur palatin , Siffroi hanvet ,
He renomme en deus clêvet ,
Hac a zisqennas en Brabant
Gant un equipach excelant.

Ractal vel ma voa êruet ,
E ty e zad en em rentet ,
En em bresantas er pales ,
Saludi'r Prinç hac ar Brioces.

Goude o beza saludet ,
E mennad en deus goulennet ,

— 5 —

M'en dije ar Brinces yaouanq
Qent eguet monet a Vrabant.

—

He zad dont da gonsideri
E voa avantajus ar barti,
A roas carg d'e mam neuze
Da c'hout hac hi a zemeje.

—

Va merc'h, prest en em brepare,
Eru zo ur Prinç d'ho qüelet ;
Eur Palatin a voad huel,
Qender-gompez d'an Impalaer.

—

Me ne meus nemet seitec vloas,
Ha dre-ze oun re yaouanq c'hoas,
Ne doun c'hoas nemet eur buguel
Da vont e suit an Impalaer.

—

Evel an eol pe ar c'bristal,
Ec'h antreas ebars er zal ;
Ar Palatin zo estonet
O consideri e guenet.

—

Gant enor a perseveranç
Ec'h eure dezàn ar reveranç :
He furnez hac e modesti
A voe meurbet d'he fantasi.

—

— 6 —

Mes pa voe parlantet dezi ,
 Var ar sujet d'e demezi ,
 E chenchas a liou he bisach :
 Ar Palatin en remercas.

—
 Ne ouffe den consireri
 Peguement a velanconi
 A gonserve ar Palatin ,
 Gant aoun caout refus diouti.

—
 Eur mis anter e zeo padet
 Solemniteou an eured ,
 Ar zonnerien , ar bal , an danç ,
 Vizeitou bemdez gant noblanç.

—
 Siffroi, c'houi oc'h eus eureujet
 Ar gaëra demeus ar merc'het ,
 Evit monet ganec'h d'ho ty :
 Dioüallit n'e dese anui.

—
 Birvigen anui ne devo ,
 Evit qeit a ma vezin beo ;
 Ne qet evit cavet anui
 He goulennàn da zont d'am zy.

—
 Siffroi o veza preparet
 Da vont da Treves gant e bried ,

— 7 —

A voe gant e dad recevet
Gant calz a joa hac a respet.

Daou vloavez anter e zint bet
Hep bea gant netra tourmantet ;
Bras e voa ar fidelite
A voa etre'n daou bried-se.

Qen a deuas Abderame,
Eun adversour bras d'ar Roue,
Da brometi a dra certen
Massacri an oll gristenien

Biscoas distruch a zoudardet
Evit eur vech na voe güelet :
A dal Sodom ha Bethsabe
Bete Tour epad e arme.

Tri-uguent mil a zoudardet,
Ha daouzec mil a zragoned,
A voa gant Martel dirac Tour,
Ha c'hoas e c'houlenne siconr.

Scrifa a eure d'an noblanç
A Alamagn, a Spagn, a Franç,
Dont d'asista Charles Martel,
A voa General er Brezel.

— 8 —

Siffroi unan ar re vrassa,
A varche ive da guenta,
Hac e voe dezàn discrifet
Manet gant an Alamagnet.

Siffroi al lizer pa velas,
Genovefa a gonfias,
E dieguez, e oll vadou
De gonfidant hanvet Golo.

Neuze, pa voe prest e arme,
E partias en han' Doue,
Hac e voe gant Martel recevet
Gant calz a joa hac a respet.

A drugarez an Eternel
E deut ar victor gant Martel;
Abderame zo bet lazet
En Tour, hac e oll zoudardet.

Pa voe achu ar gombat-mâ,
Da velet e Genovefa
En deveus digasset Siffroi
E zijentil hanvet Lanfroi.

Itron, cetu amâ qêlou,
Lizeriou digant an Antrou;

— 9 —

Èr paqat e zeus eur present
A dall eur somm bras a arc'hant.

Lavarat a ra d'an Itron
E za'n Autrou da Avignon
Ha da Narbon, vit qemeret
Roue bras ar Sarazinet.

Evel ma clêvas qementse
E zê c'hoas e goas d'an arme,
È scrifas buan dre Lanfroi,
Eul lizer goal drist da Siffroi.

C'houi, Siffroi a zo en arme,
En danger bras eus ho pue;
Mes ho Genovefa a zo
En qer bras danger gant Golo.

Penevert ne meus qet a c'hoant
Prononci comzou insolant,
Me lavarfe ar proposiou
A glêo an Itron gant Golo.

Golo a voa eun Intandant
A voa bemde comunamant
En compagnunez an Itron,
En despet d'he ompinion.

— 10 —

Tol eves, papillon bian,
 Rac na vez losqet gant an tân,
 An tân eus an impurete,
 A zo ez calon nôz ha de.

Ma sònchfes en devotion
 Hac en modesti an Itron,
 Ne laqafes qet da speret
 Da garout nep na garo qet.

Pa vel ervat ar mechant-màn
 N'el qet deceo ar brinces-màn,
 Ar soupçon en deveus sònjet
 Laqat en calon e fried.

Amâ eo güelet an impi
 O commanç c'hoari e drajedi :
 Embêr e velfot, christenien,
 E oll draitourach pen-da-ben.

Eur c'heguiner a voa en ty
 A bell a voa o servichi ;
 A voa caret gant an Itron,
 Abalamour m'oa den güirion.

Rêi a eure an Intandant
 D'ar c'heguiner commandamant

— 11 —

Mont d'e c'hampr, pa vije cousqet,
Hac e laqat o c'hemeret.

Caër o d'oa'n daou innoçant-se
Qemer an douar hac an êe
Da zonet eno da destou
Eus a dreitourezou Golo.

Allas ! allas ! ouz ar gibet
Mervel, paour qèz, a vezo ret :
Ni a rai pinijen hon daou
Eus a dreitourezou Golo.

Qemeret voe ar c'heguiner.
Hac én laqeat prisonnier,
Genovefa a voe laqet
Ebars en eur gambr alc'huez
Eno e combate oute,
Abalamour d'ar chastete.

Scrifra ra Golo lizerou,
Ha cass messajer d'an Autrou,
Da lavaret voa recevet
Gant ar c'heguiner e bried.

Scrifra a eure an Autrou
Da laqat Drogan d'ar maro,

— 12 —

Laqat Genovefa ive
Er prison, qent ma êruje.

Pa voe bet pemp mis'er prison,
Neuze vouilloudas an Itron ;
Hep sicour, na goulou, na tân,
Hi a c'hanas e mab bian.

Incontigant ma voe ganet,
E gristenî e deveus grêt,
Gant aon na varvje diganti,
Hac en he hanvas BENONI.

Sevel eure Golo ar brud,
Communamant etouez an dud
Penos Siffoi a voa beuzet
O sònjâl cavet e bried.

Cass a eure e vaguerez
Da c'houlen digant ar Brinces
Ma carje dont de eureuji,
E roje liberte dezi.

Ar Zantez a voa qelennet
Gant ar Rouanez eus ar bed :
Ebars er gampr pa antreas,
Eur façad dezàn a roas.

— 13 —

Ennes eo-ta al lealdet
A poa da Siffroi prometet.

—
Ma vijes fidel, emezi,
Pa voas iaqet da vestr em zi,
Te a vije recompanset
Pa vije êru va fried.

—
Eruout a ra lizeriou
E tistro d'ar guêr an Autrou :
Pa glêo Golo e teu ar C'homt,
E za da Strasboug d'e rancontr.

—
Mont a ra da dy eur sorcerez,
Hac a voa c'hoar d'e vaguerez,
Ha rêi dezi aour hac arc'hant
Qement ha ma vije contant.

—
M'em eus eur melezour ardant,
Eme ar sorcerez mechant,
Hac a raï da Siffroi güelet
Ar pezh n'en deo qet c'hoarvezet.

—
Pa voe sur demeus e affer,
E yas joaüs ebars en kær ;
Ma voe gant ar C'homt recevet
Gant calz a joa hac a respet.

—

— 14 —

Neuze en tennas a gostez
Da c'hout outàn ar virionez
Var ar sujet eus e bried,
A rent e galou contristet.

Golo a lavaras dezàn :
Ne douetit get, emezàn :
Demeus e infidelite,
A zo prejudiç d'ho pue.

Ouspen, eme an den mechant,
Me anavez eur vreg vaillant,
A zisqüezo en ho presanç
Qement zo grêt en hoc'h absanç.

Siffoi neuze ouz e glêvet,
A zo contantel e speret,
Evel darn eus ar gristenien
O tont da gredi sorcerien,

Monet a rejont assambles
O daou da dy ar sorcerez,
En eun toul dindan an douar,
Elec'h ne voa nac eol na loar.

Ar sorcerez a allumas
Diou c'houlaouen gaër a goar glas,

— 15 —

Leiz eur bezel demeus a zour,
Laqat ennàn eur melezour,
E ra dezàn teir güech guelet
Ar c'heguiner gant e bried.

—
Neuze ec'h ordren da Golo
Da vont d'e laqat d'ar maro,
Hi hac e mabic Benoni;
Ro dê ar maro a guiri.

—
Golo sur demeus e affer,
A zistroas joaüs d'ar guêr,
A lavaras d'e vagueres :
Grêt ar vech-mâ eus ar Brincez.

—
Roet e setañ gant e fried,
Evit ma vije distrujet :
Hi hac he mabic Benoni
A varvo sur em fantazi.

—
Eur plac'h yaouanq a voa en ty,
Eur verc'h dezi o servichi,
Touchet eus a gompasion,
A yas da gavet an Itron.

—
Allas ! emezi, va mestrez,
Grêt ar vech-mâ eus ho puez !

— 16 —

Deut ê ar setañç gant Golo
Evit ho laqat d'ar maro.

Lavarit din , va mignonez ,
Petra vo grêt d'am buguel qèz !
Allas ! va mestrez , emezi ,
Mervel a rai , qercoulz ha c'houi.

Va mignonez , mar am c'heret.
Grit eur blijadur em reget :
Digassit din liou ha paper,
Evit ma scrifin eul lizer.

Evit ma scrifin eur billet
Da laret adieu d'am pried ;
Pa vezo Golo o coannia,
C'houi ello donet davintâ,
Hac e deuler em c'habinet :
Eur c'houlz benac e vo cavet.

Adieu , emezi , va fried ,
Me ya d'ar maro en ho reget :
Biscoas ne meus gret resistañç
Da souffri d'hoc'h oboissanç.

Rêi a eure an Intandant
Da zaou vevel commandamant

— 17 —

En eur c'hoad monet d'o laza,
Ha da zigas o zêod dezâ.
Sevel a eure qent an de,
Ha cassa gantàn an daou den-ze.

Pa voent êruet er prison,
E voe divisqet an-Itron,
E rojot dezi var e zro
Eur gos vantellic d'e golo.

Pa voant êru ebars er plaç,
Unan a den e gontel noas
Evit laza e Benoni
Voa etre e divrec'h ganti.

Ne doa lavaret guer ebet;
Neuze e commanças prez eg;
E za d'an daoulin diraze
D'o supplia, en han' Doue,
He laza qent eguet e buguel,
Ne renqje qet diou vech mervel.

An daou zervicher gant truez
A lêzas gante o buez;
Ha goude o zrugarecât,
Ec'h antreas don en eur c'hoad.

— 18 —

En eur rivier, pa dremenas,
Diamant Siffroi a daulas
Da redec gant an dour coulant,
Pa voa caus demeus e zourmant.

—
Evit, emezi, n'am bo get
En hep feçon poan o velet
Ar merc-se eus hon union
Epad hor separation.

—
An diou n'ôs qenta a so bet
Dindan eun derven o cousqet,
Hep souffri na poan nac anui,
Nemet damant d'e Benoni.

—
Eun druez a voa e c'hlêvet,
Pa en em gavas dilêzet.
Allas ! emezi, va huguel,
Er vech-mâ e ranqi mervel.

—
Güerc'hez Vari, petra a rin !
Ne zeus mui a lèz em peultrin ?
Ne denn gantàn nemet ar goad !
Ne gav mui ur strill a lèz mad !

—
O va Doue oll-buissant !
Ho pet soign eus an innoçant ;

— 19 —

Roit dezàn ar mân da zêbri,
Vel ma roit d'ar malvrini.

—
Neuze e tisqen ar Verc'hez
Er c'hoad da gavet ar Zantez,
Da zigass dezi eun heizez,
A voe d'ar buguel maguerez.

—
Qemerit ho mabic christen,
Ha deut da guichen ar feunteun;
Cetu aze dêc'h eun heizez
A vo d'ho puguel maguerez.

—
Ar bleizi, al loened mechant
A voe dezi oboissant :
Bembdez e teuent d'e enori,
Ha da renta bizit dezi.

—
Er c'hoad e voa eur porc'hel güez
A deue d'e güelet bemdez,
Da durial an douar dezi,
Da gavet qeler da zêbri.

—
Pa voe an daou vloas tremenet;
Eun Æl a zo deut d'e güelet,
Hac a ro dei eur groas arc'hant,
Hac eur grucifi olifant,

— 20 —

Courach, va merc'h, na scuizit qet
Eun deiz e viot delivret :
Preparet eo ar gurunen
A yêlo eun deiz var ho penn.

Pa voe ar pemp bloas tremenet,
Da oüela eo en em laqet ;
Var e daoulin dirac ar groas,
Evelen outi e comzas :

Penos, emezi, va Doue !
Hac er c'his-màn e chomin-me !
Ha ne dê qet avoalc'h pemp bloas
Da veza bet er poanniou bras ?

P'am be tânet hoc'h ilisou,
Ha ranverset hoc'h auteriu,
Em bije ho coler appezet
Gant an daëlou a meus scuillet.

Petra, va Doue, a meus grêt
Da veza crenn abandonet ?
Dija e meus ancounac'hêt
An usach am boa da brezec ;
Mes muia tra a gresq va foan,
E zeo va buguelic bian.

— 21 —

Ar grucifi, die viracl bras,
Evellen outi a gomzas;
Ha me va merc'h, petra meus grêt
Da veza ouz eur groas staguet?

Güir eo ho mab a gresq ho poan;
Va hini n'en dê qet bian,
Güelet va Mam, Yan, Madalen,
Rannet o c'halon em c'hichen.

Cetu ar Zantez consolet
Gant ar voez a Zalver ar bed;
Ne c'houlén mui nemet poaniou,
Hac ar c'hruella tourmantchou.

Pa voa eun devez an Autrou
O sellet eus e baperou,
Ec'h êruas gant ar billet
E devoa scifet e bried.

Ne ouffe den consideri
E c'hlac'har e velanconi
Tost e voe d'e galon ranna,
Pa lennas an tam paper-mâ.

Siffoi n'en deus mui^qa repos;
Na ell cousqet na deiz na nôs,

— 22 —

Gant eur voez a lavar dezâ³:
Te zo eun den ar c'bruella¹;
Te c'heus lazet da vab ena,
Ha Drogan ha Genovefa.

—
En em laqat a ra express
Da vont d'ar chasse eun devez;
Ha ma rancontras eun heizez
En rentas en coad ar Gomtez.

—
Er c'havarn eo en em dec'het,
Adrén qein ar Zantez cuzet;
Siffroi a voe estonet bras,
Form eur femelen pa velas.

—
Pa velas form eur femelen,
Hac eun eizez en e c'hichen,
Eur voez a lavaras dezàn :
Siffroi, Genovefa houmàn.

—
Perac oc'h aze er guis-se,
Er form-ze gant al loened goue?
Me zo eur vreg eus a Vrabant,
A zo seiz vloas zo en tourmant;
A zo seiz vloas zo retiret,
Gant aon rac coler va fried.

— 23 —

Greg a Vraban, din leveret
Ac'hanoc'h-hu pe hano a ret ?
Genovefa e voan hanvet,
Eur Palatin voa va fried.

—
Cri vije'r galon na vouelje,
Tost d'ar c'havarn nep a vije
Güelet ar Prinç hac ar Brinces
Ha semplet o daou assambles.

—
Ha pa voant o daou disemplet,
Ar Prinç goulen eus e bried :
Pelec'h e màn ar c'hrouadur
En deus eun tad qen dinatur ?

—
Siffroi, beo ê, dre c'hraç Doue :
Cetu e vaguerz aze...
Incontinent pa zistroas,
En e c'hichen en er c'havas,
Hac eun dornad qeler gantâ
Da rêi d'e vam evit leina.

—
Ordren a ra d'e vevellou
Mont d'ar guêr da vit habijou,
Hac eur c'haros equipet mat,
Evit donet prest d'ho c'herc'hañ.

—

— 24 —

Bevet o deveus assambles
Ur bloa gant calz a zantelez.
Genovefa a zecedas,
Ar prinç hac e vab a chommas.

Ma ejont o daou assambles
Da dremen ar rest o buez
Er plaç ma voe Genovefa,
D'ober pinijen ar vrassa.

Genovefa, ni ho suppli
Da gavet sònj ac'hanomp-ni;
Trois divarnomp an teir goalen :
Brezel, qernez, hac ar vocen.

Amen.

E MONTROULEZ,
E ty LÉDAN, ru ar Pave.